

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Értekezlete“

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely, —
Szentgyörgy utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A szociálizmus gyógyszere.

Ha a társadalom egyéb életnyilvánulásai, a tudomány, művészet, műveltség, ipar, kereskedelem, a hatalom a fenkölt vallásossággal fog kezelt és a munkásember kezébe az elégedetlenségtől izzó, lázító iratok helyett az evangélium kristálycseppjeit tartalmazó új testamentumot adja s az Idvezítőnek szelid türelemre és a szenvedések békés elhordozására intő tanait vésetjük szívébe: akkor találtuk meg a szociálizmus igazi gyógyszerét.

Nézzük csak közelebbről e kérdést.

A szociálizmus apostolai szeretik Jézust egysorba állítani elveik nevesebb képviselőivel. Nemrég olvastam ezt: „*Hogy a rabszolgaság megszüntetésére célzó és a szabad eszmék felébredésének harciosa Jézus; hogy őt természetesen szülte az a kor éppen úgy, mint ez a mai társadalmi renddel elégedetlen kor Marxot, Bebelt és még egy csomó szociálista vezért.*”

De nem kell elfogultság, hogy Jézus felséges személyének az új kor sokszorosan álprófétáival való párhuzamba állítására lelkünk felháborodjék. Hiszen Jézus a mig itt élt a világon, csak adott mindig és szünetlen, a szenvedő emberiségnek; de a szociálizmus prófétái kérnek, követelnek, biztatják a táborukba szegődött

elégedetleneket, a minél nagyobb és szélesebb körű követelésekre.

Nézzük mit mond Jézus az ő tanítványainak, midőn elküldi őket a világba a nyomor enyhítésére, emberek megtérítésére? „Ne szereztek aranyat ezüstöt, se pénzt a ti erszényetekbe, se ultra való táskát, se két subát, se sarut, se pálczát, mert méltó a munkás az ő tápláltatására. (Máté ev. 10. 9, 10. s.)“

És a mai világboldogítók? Harcot hirdetnek a tőke ellen, követelnek társadalmi egyenjogositást támadják a fennálló rendet. Nem vetnek azzal számot, hogy gazdag és szegény mindig volt s a világ végéig leszen s hogy a Jézus egy akol és egy pásztor jóslata, csak a lelki egyenlőséget feltételezi, hiszen Ő, az Isten szent fia, mikor az adófizetés kötelezettségéről kérdék a farizeusok, így felel: „Adjátok meg a császárnak a mi a császáré s az Istennek a mi az Istené“. Kérdem tehát az igazán felvilágosodott nemes szívű és önzetlen embertől, hogy ha Krisztus törvényei szerint élünk mi szükség van arra, hogy a szocialismust mint a mai társadalmi rendet felbontó ellenséges erőt hirdessék és terjesszék?

Elégedetlenség, baj, nyomoruság, szegénység mindnyájunknak jut osztályrészül, hanem Isten vezérlő keze át vezet minden elének gör-

dülő akadályon, ha ahoz a forráshoz fordulunk, a mely az életnek kenyerét és italát nyújtja minden hívő lélek üdvösségére.

Azért a református egyháztársadalomnak kettőzött erővel kell arra törekedni, hogy a mai munkásosztályt az élő hit világába vezesse és szívébe az irigység, elégedetlenség helyett a megnyugvás, türelem szent erényeit hintesse, de ehhez a tőke birtokosainak résztvevő nemes-szivűsége kívántatik, mely átérezze az Üdveztő eme szavainak jelentőségét is: „Méltó a munkás a maga jutalmára.“

A szentírás alaptörvényei, ha meggyökere-sedhetnének a mai társadalom felső és alsó rétegeiben: bizony nem irigyelné a munkás a munkaadója jobblétét s erejét üdvösen használná fel a közjólét emelésére és ha a gazdagok áldozatkészségét, krisztusi könyörületét tapasztalná: a legtisztább hálával eltelve végezné súlyos munkáját.

De a mig Jézust az ő fenséges tanaival a mai társadalom teljesen felvilágosodott, tiszta gondolkodással fel nem fogja, meg nem érti és nem követi: a szocializmus nem fogja megszüntetni a harcot a fennálló társadalmi rendszer ellen és kiszámíthatatlan károkat fog okozni. Végül még csak azt kívánom megjegyezni, hogy mig az evangéliumot nem tesszük a társadalom alapkövévé, a világi tudomány nem segít, addig a sokféle „izmus“ folyton rázkódtatni fogja a társadalom épületét.

(—)

Romlott nép és gyenge intelligencia.

Irta: **Sebess Dénes** egyházkerületi képviselő.

Egyik neves politikus vonult vissza egy időre a politikai pályától ezen kijelentéssel. Kivétel van, de általában nagyon talál e mondás az egész székelyföldre. Erdély magyarsága, mely megtartotta ezt az országrészt sok század véres háborúi közt, a béke éveiben gyöngül, pusztul, erőtlene lesz. A társadalmi élet és ez esetben a vallástársadalmi élet jelenségeit kutatjuk s nem áll célunk érdekében más, mint a leplezetlen igazság megírása. *A vallástalanság megteremtette az erkölcsi élet süllyedését. Isten tagadása kiölte a jó, a szép iránti fogékonyságot a szívekből.*

Nézzük csak a népet. Nehéz munkában huzza az igát s bár szellemi fejlettsége, ma jóval felette áll az előző évszázadok miveltségének, bár jogai és kötelességei

a humanus törvények egész sorozatával vannak összhangba tartva, hite, erkölcsi felfogása gyengébb, mint valaha. Iszákosság, erkölcstelen életmód, egymás károsítása, hamis tanulás mindennapi jelenségek. Gyakoriak lettek a magyar természettel épen nem összeférő alattomos és fondorlatos bűncselekmények. Kihalt belőle a tisztességérzet. Elvetette a vallásban gyökerező tiszta hitet és nem kapott helyette új erkölcsi alapot. Könnyen hajlik gyűlölködéssre a nálánál tehetősebbek iránt. Nem látja be, hogy az igazi egyenlőség, az élet javainak egyforma élvezése, és igazi szocialis tan csak úgy érvényesülhet, ha szellemi és erkölcsi megerősődéssel érdemli ki azt az ember.

Romlott a nép, de romlása súlyos felelősséget ró a nép között élő intelligenciára. Foglalkozni kell a néppel. Törödni kell annak apró érdekeivel, részt kell venni kis örömeiben. Igaz szeretettel kell az eldurvult erkölcsi felfogásból kihámozni, megerősíteni a jó és nemes iránti törekvést. Igaz, hogy ez nehéz és terhes feladat. A nép bizalmát nehéz megnyerni. Ahoz nem elég, hogy egy-két alkalommal hangos beszédet intézzünk hozzá s azután évekig ne törődjünk vele.

Van egy orosz közmondás, mely szerint az, a ki legalább hat mázsa sót meg nem evett együtt egy paraszttal, annak lelkébe be nem láthat. Hosszu, türelmes, kitartó munkára van szükség, de áldás követi az ily munkálkodást. Derék papságunk, emberfeletti harcot folytat a hitetlenség, az erkölcsi élet süllyedése ellen. Ott él a nép között, rendelkezésére nem áll a miszterizmus ereje, nem rendelkezik földi kincsekkel csak a Krisztus szeretetének hirdetésével harcol a kor szelleme ellen.

E küzdelemben magára van hagyatva. A falu intelligenciája alig támogatja törekvéseiben. Az élet ezer gondja, a mai megélhetés irtoztató nehézségei, emellett az igények felcsigázott és alig kielégíthető tömege tartja lefogva a lelkeket. Távolabb áll ma a földes ur a paraszttól, mint a jobbágyság korában. Mert akkor egyes visszaélésektől eltekintve tanácsadója, pártfogója volt a nyomorult szegénynek, ma éljen mindenki a hogy tud. Közönnnyel nézi a paraszt vergődését, de ez is kételkedik a jó szándékban.

Az intelligencia elől kell járjon a vallás-erkölcsi élet ápolásában. Példát kell mutasson hogyan él az igaz ember. A nép sohasem rossz, ha vezetői jók. Nem kell magára hagyni. Ismerje meg a nép a nálánál műveltebbek és tehetősebbekben igaz pártfogóját, ki nem haszonlesésből, de jó indulatból siet segítségére. Becsülje meg az intelligens emberben a miveltiséget, de azt is tudja meg, hogy a magasabb szellemi fejlettséggel mindig tisztultabb erkölcsi felfogás is jár. Addig, a mig az a paraszt azt látja, hogy az ur ép oly szépen eladja a lelkét, ép oly könnyen hajlik az

erkölcsi deffektusra, haszonlesésében túl tesz a legdurvább napszámoson is — nem tudja becsülni az uri emberben a műveltséget, a szellemi fejlettséget.

A kálvinista vallás egyházszerkezete a legtisztább demokratikus fejlődésnek mutatta példáját az állam életben. A mai állam-alkotmány képviselői intézményeivel ott nyert először kifejezést a kálvinista egyházi életben.

Meg kell teremtsé a magyar társadalmi élet becsületes szervezkedését is. Bele kell vigye az ember szeretet és egyenlőség felséges tanait a különböző osztályokba. Meg kell tanulja az intelligencia, hogy a népet magához kell emelje erkölcsben, vallásos felfogásban, lelki műveltségben.

Ha valóban élet van fejlődő nemzeti társadalmunkban, úgy a tiszta vallásosság iránti fogékonyság sem halt ki a szivekből. Az értelmiség és nép együttes erővel helyezkedjenek az egyetlen biztos alapra, mely megnyugtat és felemel, mely így az Isten és ember szeretetet teszi minden fejlődés irányítójává.

Igyekezzenek nemcsak külsőségekben, de egész érzelem világukkal igaz vallásos életet élni. Hihetetlen javító és bátorító hatása van egyes ember bátor és lelkes fellépésének. Romlott társadalmi életünk javulásnak csak úgy indul, ha akadnak ilyen emberek, kik előljárva hitet, bizalmat ébresztenek a kor kételyei, cinikus felfogása által megzavart, elsötétült szivekben és lelkekben.

Isten igéje. Nézzünk Jézusra.

Zsidókhöz írott levél 12. 2.

Ha valamire nézünk, annak behatása alatt állunk, annak hatalma alá adjuk magunkat.

A tiltott gyümölcs látása keltette fel ősanánkban annak kívánását s ezzel a bünt. Midőn Péter a galileai tengeren járt, a torlódó haboknak látása volt az, mi szívébe félelmet ojtott s magát sülyedni készítette.

De fel is emelhet valaminek a látása bennünket, megújítva csüggedő erőnket. Napoleonnak látása új életet öntött csapataiba és halált megvető bátorságot. Jézusnak látása Péter járását biztossá tévé az ingatag habok fölött.

A dolog természete szerint a merre nézünk, nyílik meg szívünk az életnek vagy halálnak, áldásnak vagy átoknak, fénynek vagy árnyak, igazságnak vagy a bűnnek.

Mivel pedig a világ átok alatt fekszik, önmagunk pedig a bűn által tépetünk s kárhozatba estünk: akár a világot, akár a teremtményeket s azok viszonyait, akár saját belső világunkat nézzük is, az eredmény csak a bűnbe és halálba való sülyedés lehet. A külső és belső világ látása bennünk csak elégedetlenséget,

bátortalanságot, gögöt, hiúságot, irigységet vagy aggodalmat kelt. Azért int az apostol. hogy eltekintve ettől a világtól, nézzünk Jézusra.

De ne testi szemekkel nézzünk Jézusra. Nem úgy mutatkozik nekünk ma, mint kortársainak s csupán hitünk tekintetével ismerhetjük meg. Nem is valami érzékelhető, vagy képzeleti Krisztusra van szükségünk, hanem az evangéliumok Krisztusára, ki e földön élt, szenvedett, meghalt, feltámadott és mennybe ment. —

Csakis az evangéliumban találjuk meg az igazi Krisztust, mindazzal egyben, a mit értünk tett és tesz.

Ha egy kutató lélek a szentírás fölé hajol, látni fogja Jézust, a mint égi trónusáról elébe jön, hogy halálának és életének közösségébe felvegye. És ezzel a Jézussal szemben csak egy bünt lehet elkövetni: ha nem nézünk rá; azaz ha nem hiszünk benne.

A te bűnöd ez szegény elvakult testvérem, ki a saját magaddal való küzdelemben belefáradsz és mégse akarod elismerni, hogy ezzel csak önmagadba rejtőzöl és sötétségbe takaródzol.

A ki a helyett, hogy Jézusra tekintenél és kegyelemből várnál mindent, önmagadban keresed egy új élet kezdőpontját. A te bűnöd, az szegény lélek, ki nem tudod elhagyni saját gondolataidat, nem tudod megtagadni énedet és becsvágyadat. Nem tudod belátni, hogy gyilkosod, az ő kigyó, igátat értékessé, a bűn nehéz lánczait drágává és a vigasztalan életet kedvessé tenni igyekszik, hogy valahogy föl ne tekints Jézusra és élj.

Ő, szegény lélek ne engedd magad tovább is rászédetni, megcsaltni. Hallgass az Istenre és tekints Jézusra! Ő megoldja kötelékeidet, megnyitja börtönöd. Örvendj, hogy Megváltód neve minden nevek felett legyen, örvendj hogy neki hatalom adatott mennyben és földön a látható és láthatatlan világban és hogy Ő elég hatalmas külső és rejtett belső életed minden szálát kezében tartani és vezetni. Nagyobb ő szivednél és ellenségeidnél. Segítségére jő a te kötött látásodnak s megszabadítja azt minden befolyástól, mely tőle távol tarthatna.

Krisztusnak hatalma van mulandóságod fölött. Isten semmiből teremté a világot, Jézus újra oda visszavetheti. De Ő halálotat megsemmisítette, mikor bűneidet eltörölte. És ha az egész emberi nem bűneivel tartoznál is, nézz Jézusra: Ő mindezt elveszi rólad. Miért akarnád tovább hurcolni a bünt, melyet Ő hordozott? Add meg Jézus szenvedéseinek jutalmát s köszönd meg, hogy viselte azt a terhet, mely téged agyonnyomna.

Krisztusnak hatalma van jövőd felett. Ő utat készített neked s a hol te nem tudnál eligazodni, engedd, hadd vezessen Ő. Az Ő szeme tisztán lát, lépésről-lépésre erőt ad neked. — És ha te hitben Jézusra nézel, biztos lehetsz, hogy soha sem találko-

zol olyan kísértéssel vagy szomorúsággal, melyet le ne győznél. (I Kor. 10. 13—14. Róm. 8. 37.)

Minden Krisztus hatalma alatt van. A helyett, hogy küzdelmeidben kifárasztanád magad, add át csak neki lelkedet. Élő főpapunk Ő minékünk s minden szorongatott lelket a kellő időben megsegít. Ha a szomorúság hullámai még oly magasra csapnak is fel, ne félj, mert csak azt moshatják el, a mi testtől származott; a mi a Krisztusé, azt nem érinthetik.

Talán a látszat szerint hátra felé haladsz. Ne aggódj, csak tekints Jézusra. Talán megaláztatás megaláztatást követ, talán nyomorultabban megy sorod, de kétségbe ne ess, mert ez a Krisztus útja. És ha más képp megyen is, mint a hogy álmodtad, örvendj, ha Ő áll hajód kormányán. Nézz a Jézusra, mert benne bizik minden élet s csak is egyedül belőle fakad élet. Te is csak addig maradsz igazi keresztyén, a míg az Ő életét éled.

Hajtsátok füleiteket én hozzám és jöjjetek ide! Hallgassatok rám és lelketek élni fog. Mielőtt látna az ember, figyelnie kell. Éva is előbb figyelt, hallgatott a kigyó szavára s azután követte el a bűnt.

Épen így áll a dolog a feltámadással szemben is. Előbb figyelni, hallgatni kell az Isten szavára.

Aki hallgat a Lélek beszédére, s azután Jézusra néz, az részesévé lesz a benne megjelent teljes idveségnek s önnön magától megszabadul.

Azért a Szentlélekre figyelj s ne a magad érzelmeire vagy hangulatára. A ki saját szívére hallgat, a maga természeti életének nyit tért s ad táplálékot. A Szentlélek mindent véghez visz benned, hogy meg ne tévedj és szabad maradj; csak menekülj Jézushoz. Ő a hitnek elkezdője és bevégezője. És hogy a Szentlélekre való figyelésnél s Jézusra való nézésnél meg ne tévedj, vezettesd magad az Isten ígéje által. Ha azután szíved vádolna, appellálhatsz Istenre.

A mit büntetni kell, megbünteti benned, de el is veszi rólad annak terhét, hogy szeretetét újra lásd. Jézus ebben segít. A fát, a mely terem, megtisztogatja, hogy még többet teremjen.

Ne várj addig, míg elég erősnek érzed magad követni az Urat, menj hozzá a mint vagy, gyengén, tehetetlenül. Félelem nélkül kérd Őt s az ő erejét és kérelmedet meg fogja hallgatni. Elégedj meg kegyelmével, még ha kereszttel látogat is. Légy hű és kitartó, úgy élete alakot nyer benned.

Boldog óráidban is tekints reá, hogy el ne bizd magad. A boldogtalanokban is csak Őt nézd, hogy el ne essél.

Ki tehetné büntetés nélkül, hogy ne nézzen a Megváltóra, kit az Atya ajándékozott nekünk? Ki merne tenni egy lépést is nélküle, a ki látta a Golgotha kinszenvedését, a mi bűneinknek ezt a rettenetes büntetését. Légy tehát bizonyos benne, hogy az Úr Jézus a te életed, a te egyetlened és mindened,

hogy Ő vállalta el, hogy lelkedet, melyet megváltott, mennybe vezérli. A te osztályrészed az, hogy engedd Megváltódat munkálkodni s tekints reá fiúi bizodalommal s föltétlen engedelmisséggel.

Neki pedig az irgalmasnak, hűnek és igaznak legyen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás örökkön örökké!

H I T.

*Isten, te vagy az én pajzsom,
Te vagy az én erős váram.
Sehol sincsen nyugodalmam,
Csak benned van bátorságom.*

*Hasztalan tör rám a végzet,
Balszerencse minden átka:
Tengervész közt megtogódzom
Hitem biztos horgonyába.*

*Vesszőzhet vad, viharos éj,
Nem rémit, ha csapkod, lángol:
Erős karod megragad és
Kivezet az éjszakából.*

Endrödi Sándor.

Boldogok azok, akik nem láttak és hittek.
Ján. 20, 29.

A hit szeretet által cselekszik. Gal. 5, 6.

Öltözzétek fel a szeretetet, mely a tökéletesség kötele.
Kol. 3, 14.

Aki megtartja az ő beszédét, abban valósággal megteljesedett az isteni szeretet. 1. János 2, 5.

Ne szeressétek egymást csak nyelvvel és beszéddel, hanem cselekedettel és valósággal.
1. János 3, 18.

Ha csak azokkal tesztek jót, a kik tiveletek jót tesznek, micsoda kedvességek leszen Istennél, mert a bűnösök is ugyanazt cselekszik? Luk. 6, 33.

A Krisztusnak vére megtisztítja a ti lelketek ismeretét a meghalt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek.
Zsid. 9, 14.

Jézus Krisztus szeretett minket és megszabadított a mi bűneinktől az ő vére által. Jel. 1, 5.

Jézus Krisztus a betegek között.

Jézus Krisztus a betegek között.

Képünk, egyik kiváló magyar művészünknek nagybecsű munkája. Az Idvezitőt ábrázolja szent munkája, a betegek gyógyítása közben. E kép látásán lelkünk áhitatra buzdul, szívünk vágygial telik el, ajakunkon buzgó könyörgés szava kél: vajha eljönne hozzánk is az Ur Jézus Krisztus és meggyógyítana! Meggyógyítana a mi betegségeinkből. Vissza adná szemünk látását, hogy megismerjük az ő utjait, hogy azon járjunk; vissza adná hallásunkat, hogy legyen kedves füleinknek az ő tanítása, hogy aszerint éljünk; meggyógyítana bénaságainkból, amelyek következtében sokszor tehetetlenek vagyunk azon szent kötelességek teljesítésére, melyeket a magunk, családunk tagjai, embertársaink, egyházunk, hazánk javára kellene végrehajtsunk.

Ima.*)

Nagy Isten, édes Atyánk! A te nevedben kezdjük meg a mai napot és e napnak reánk váró munkáit, mert:

A ki veled kezdi minden dolgát,
Jó szerencse s az egek pártolják!

A zsoltáriró szerint.

Nincsen pedig nagyobb szerencse annál, mint mikor a jól végzett munka öntudata melegíti az ember kebelét, melynek óhajtott sikere is vala s a melyről azt mondja lelkiismeretünk szava, hogy az a te helybenhagyásodat is kinyerte . . . Ez adja azt a lelki békét, melyet a világ el nem vehet. Ez képezi azt a boldogságot, mely az üdvézetével rokon: melyet egyedül csak az erénynek rendeltél jutalmul, de a melyet gonosz szív és gonosz elme, meg soha meg nem izlelt és meg sem izlelhet mig meg nem tér. Ez érzélem útlevelet képez Isten országába belépni: Isten-országa pedig a szívben van. „Boldogok azért a tiszta szívűek, mert ők az Istent meglátják és örökségül birják a mennyet!”

De vajjon képesek vagyunk-e mi mindig így munkálkodni és e boldogságot elérni?! Magunkra hagyatva teljességgel nem!

Előttünk a küzdés, előttünk a pálya,
Az erőtlenséggel, az erős megállja
És micsoda az erő, hanemha — akarat,
Mely előbb vagy utóbb — de borostyánt arat.

(Arany.)

De csak úgy, ha az ember is azt akarja, a mit te akarsz, mert „hasztalan az ember iparkodása, ha nem száll felülről az Isten áldása.” És megfordítva: ha az ember akarata összeütközik, vagy meghasonlásba jön az ő Teremtője akaratával: beteljesül rajta kérlelhetlenül az Ige:

Elmondatott a sepsii ref. egyházmegye őszi közgyűlésén,
1905. december hó 15-én.

„Minden ország, mely önmagában meghasonlik, elpusztul az és egy város vagy háznép is, mely meghasonlott, meg nem állhat!”

Azért Jó Atyánk, kérünk tégedet, jöjj segítségül, valahányszor fogatkozni látod lelkünket, az ő ellenségeivel vívott harcaiban. Legnagyobb ellenségünk pedig az, mely legközelebb áll mihozzánk: a bennünk levő restség és rosszra való hajlandóságok! Jöjj segítségül akkor is, ha e világgal és annak kívánságai-val kell harczba szállanunk: mely kívánságokat: „a te szerelmes Fiad, kiben a te lelked megnyugodott,” „Kisértőnek” nevezett el akkor, a mikor a pusztában ő maga is megvívta azzal döntő harcait; példát adva nekünk. Diadalmasan vívta meg, mert mindig ezt felelte neki egész határozottsággal: „Távozz tőlem Sátán!” Mert megvagyon irva, hogy a te Uradat, Istenedet imádjad és csak őtet szolgáljad! Jöjj segítségül Atyánk és te magad is harcolj mellettünk! Tedd védőleg szívünkre kezed, hogy ennek oltalma alatt miénk legyen a győzelem. tiéd legyen a dicsőség!

Ne engedd kialudni soha keblünkből a Jóságnak és Igazságnak hő szeretetét, hogy azok mindig nemes czélt tüzzenek ki elénk.

Járjon előttünk a te neved szüntelen, melyet tiszteletteljesen ejtsenek ki mindig ajkaink — mint előtte járt hajdan a te néped előtt a pusztában, — ragyogó tűzszlop képében mindaddig, mig őket az ígért földjére el nem vezérelted és ott boldogokká tevéd őket mindaddig, a mig te hozzád hívek levének. Járjon előttünk a te neved és mutassa a czélt, mit elérnünk kell, az utat, mely Te hozzád vezérel.

Az élet borongós utain emeld fel lelkünket, midőn csüggedésre hajlik, emeld fel a föld porából oda, a honnan „égi manna” szállott volt alá egykor a szorgalmatoskodókra és a honnan aláharmatozik ma is a lelki béke harmata, az azt buzgón kérőkre és kiérdemelni igyekvőkre.

Igédnek ereje szelidítse az erkölcsöket; szárítsa a hulló könnyeket, gyógyítsa meg a lelki betegségeket s ejtse porba a kevélyeket és az üldöző Saulokat: hogy a te nevedre minden térd meghajoljon és mindenki vallja azt, hogy a Jézus Krisztus Úr millió lelkék felett az Atya dicsőségére. „Ő az ut, ő az élet s az igazság. Senki nem mehet az Atyához csakis ő általa — Ámen.

Tamó Gyula.

A protestantizmus vértanusága Franciaországban.

Irta: Paál Gusztáv.

„Vagy halomra gyilkoljuk a protestánsokat, a mi igen borzasztó volna, vagy egytől-egyig kikergetjük az országból, a mi halálos csapás volna hazánkra, vagy megengedjük nekik, hogy békében, szabadon

gyakorolhassák vallásukat!“ Ezekkel a szavakkal verte vissza Franciaország egyik kiváló, nemes gondolkozású államférfia, Hospital, ellenségeinek támadását közvetlenül a vallásháborúk kitörése előtt. Rövidebben, találébban nem is jellemezhetjük a Francia protestánsok sorsát, történetét, vértanúságát, a melyről röviden szólni akarok.

A francia kormány 200 éven át a két előbbi uton haladt; csak 1788. után tért az utóbbira, a jóra. De ez nem jelenti azt, hogy az említett év óta sohasem üldözték volna a protestánsokat Frankhonban; a hatalmas klerus, a katolikus papság, bizony napjainkban is nem egyszer fényes bizonyítékát adja annak, hogy az ősök hagyományaihoz hű maradt; a mai üldözések csak annyiban különböznek a régiektől, a mennyiben alattomosan és nem nyíltan folynak.

Jobb azonban erről nem beszélni, mert mikor sérelmeinket elmondjuk, sebeinket feltárjuk, könnyen érhet az a vád, hogy bujtogatunk, hogy szítjuk az elégedetlenség és viszálykodás tüzeit, könnyen ugy járhatunk, mint a bárány a farkassal. Protestáns Egyházunk történetének egyik leggyászosabb lapját én sem akarom a célból kedves olvasóimnak bemutatni, hogy protestáns testvéreim szívében a gyűlölség tüzeit szítsam. Ha ez volna a szándékom, nem volnék jó protestáns.

A protestantismus a szeretetből folyó és szeretetbe oivadó keresztyén hitet hirdeti, nem pedig azt, mely a betűhöz, a külső formákhoz ragaszkodik; a protestantismus megfogadja fejedelmének, a mi Üdvözítőnknek parancsát: „Szeressétek azokat is, kik gyűlölnék és üldöznek; bocsássatok meg azoknak, kik ellenetek vétének.“ Az elmúlt idők emlékéért inkább azért elevenitem fel, hogy az ősök példáján felbuzdulva igyekezzünk szegény, sokat zaklatott Egyházunkhoz hiven ragaszkodni, érette örömet áldozatokat hozni; azért szállok vissza a múltba, hogy annak dicsőségét hirdessem a sivár jelennek. De őszinte leszek; és engedjenek meg, ha őszinteségem azt vagy amazt megbántja, megsérti: a francia protestánsok szenvedéseiről azért akarok megemlékezni, hogy tudja meg mindenki, hogy voltak idők, mikor Anyaszentegyházunk nem filléreket, nem könyöradományt kért hiveitől, hanem az életnél is drágább áldozatokat, a hives pedig nem mondták: „Ha fizetni kell, katolikusok leszünk“, hanem Bibliával kezükben, szent zsolozsmákkal ajkukon, a túlvilági boldogság érzetével szívében a börtönök fenekén és a máglyák lángjai között is kitartottak hitük mellett, ragaszkodtak a protestantismushoz! . . .

De hol is kezdjem?

Túl sötét, szomoruan gyászos képet kellene festenem, ha a francia protestánsoknak a Nantesi edictum kibocsátása előtti időben szenvedett üldözéseikről akarnék megemlékezni. Félek, hogy emberi gyarló-

ságunknál fogva nem tudnók a gyűlölség hangját szívünkben elfojtani, ha a szt. Bertalani vérmennyegző borzalmait részletezném; azt hiszem, mindenki tudja, hogy egyetlen egy éjszakán csak magában Páris városában 2000, de egész Franciaországban mintegy 90000 embert kaszaboltak le egyedül csak azért, mert protestánsok voltak.

Hagyjuk ezt, vessünk fátylat a rémes kegyetlen-ségekre eme korára; lássuk az ezután következő évek eseményeit, a „Puszták egyház“-ának történetét.

IV. Henrik áldásos uralkodásának csak rövid ideig örvendhettek a protestánsok. A katolikus papság kárhóztatta vallástürelmét, ügyét általa veszélyeztetve látta és orvul meggyilkoltatta. E bölcs király halála után újból megkezdődtek az üldözések és folytak a régi mederben újabb meg újabb kinokkal gyötörve szegény protestáns testvéreinket. Az üldözések, különösen XIV. Lajos alatt, tetőpontjukra emelkedtek. Halálakor büszkén hirdették a katolikus papok, hogy az átkos ereikesség gyökerestül kipusztult. De Istennek hála! csalódtak. Itt is bebizonyult, hogy az igazat ideig-óráig el lehet ugyan fojtani, kipusztítani azonban soha! Bárhogyan is dúlt volt az üldözések vihara, maradtak még itt-ott csirák, melyekből Istennek ingyen való kegyelméből terebélyes fák fejlődtek, maradtak még emberek, kik hitűségükkel és Istennek segéd-mével a lelkiismereti szabadságnak, protestáns Egyházunknak, egyik erős várát újra felépítették. Igaz, hogy lassan, de annál dicsőségesebben.

Lássuk, milyen volt a francia prot. egyház helyzete e korban és milyen küzdelmek, mekkora szenvedések árán jutott a hatalom ama polczára, hogy egy század múlva nyíltan hirdethette megdönthetetlen tanát?

A Nantesi edictum visszavonása után nem ismerték el többé a prot. egyházat törvényesnek. Az egyházi szertartásokat betiltották és borzasztó büntetésekkel sújtották a papot, ki a tilalom ellen vétet. Az 1685-iki rendelet értelmében lerombolták a prot. templomokat, a papokat és tanítókat el-kikergették hazájukból, száműzték. A világiaknak megengedték ugyan, hogy sértetlenül élhessenek az országban mindaddig, míg az Isten kiszabadítja szívöket az eretnek-ség bűnéből. De ugy a papság, mint a kormány csakhamar megmagyarázták, hogy ezt hogyan kell érteni. A hitű protestáns férfiakat megfosztották hivataluktól; az ugynevezett fegyveres apostolok behatoltak a családok legbensőbb szentélyébe is. És ha sem a kinzások, sem a minden becsületes jellemet tönkretenni akaró csalogatások nem vezettek sikerre, akkor börtönbe és kolostorba hurczolták a hitűkhöz ragaszkodó férfiakat és nőket; gyermekeiket pedig elrabolták és kath. iskolákba küldték.

Voltak olyanok, kik a kinzások és zaklatások viharát nem bírták ki: gyenge lelkük eltévedt, hitüktől elpártoltak és katholizáltak, de lelkiismeretük vádló

szavára igazi bűnbánattal újra protestánsok lettek, fényes bizonyosságul annak, hogy aki csak egyszer is megízlelte az örök igazság vizét, újra meg újra szomjuhozza annak italát. Másodszor nem is tántorodtak el, pedig kegyetlenebbnél-kegyetlenebb kínzásokkal kintozták. Élethossziglan tartó gályarabság, kínpad, vagy gyalázatos kivégeztetés volt osztályrészük. De még halálukban sem hagyták őket békében, mert a rútul megcsonkított holttestüket végig hurcolták az utczákon; ravatal helyett a szégyenhelyre helyezték, hol „az egyedül idvezítő egyház“ fanatikus hívei kényük-kedvük szerint meggyalázták. De miért ne gyalázták volna, mikor a papok annál teljesebb bűnbocsánatról biztosították, minél jobban kintozták az eretnekeket.

Már nem volt protestáns templom francia földön, a harangoknak Istentiszteletre hívogató szava elnémult, a protestáns iskolák — ezelőtt a nemes erkölcsöknek és szabad tudományoknak veteményes kertjei, — a rémes pusztaság tanyáivá lettek. Az 1685 óta született gyermekeket kath. szertartás szerint keresztelték meg, a protestánsok által kötött házasságok csak akkor voltak érvényesek, ha kath. pap végezte az esketést. Az utolsó protestáns papokat is kiűzték az országból és a gyülekezetek hasonlóak voltak ama nyájhoz, melyben ragadozó farkasok garázdálkodtak.

Déli és nyugoti Franciaország termékeny völgyeiből, városaiból éjszának zord, terméketlen hegyei közé menekültek a protestantizmusnak itt-ott még életben maradt hívei. Gyülekezetüket „a puszták egyház“-ának hívták; hívei szegény földmivesek és iparosok voltak. Ugy kellett eme szegényeknek a hatalmas papság üldözése elől rejtőzködniök. Csak éjnek idején jöhettek össze a rengetegeknél egy-egy rejtett helyén, de még itt sem voltak biztonságban: e helyek is hányszor voltak néma tanui a vértanuhalált szenvedők tántoríthatatlan hithűségének.

„Az igazak kiáltnak és az Úr meghallgatja és nyomoruságukból kiszabadítja őket“, mondja a proféta. Meghallgatta az Úr a puszták egyházának kiáltását is; hívei sorában szószólókat támasztott, kik hirdetének az Ő gyönyörűséges igéit; építőmestereket küldött a hajléktalanoknak, hogy építenék fel újból az Ő házat nevének dicsőségére. Istennek eme kiválasztott férfiai, a francia protestáns Egyház eme bajnokai közül különösen Court Antonieről kell megemlékeznünk. —

(Folyt. köv.)

Egyháztársadalmi élet.

Sepsiszentgyörgy. Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy a sepsiszentgyörgyi egyházközség folyó hó 6-án, templom-alapja javára, szépen sikerült hangversenyt és táncestélyt rendezett. Arról értesülünk, hogy a tiszta jövedelem a 800 koronát is meghaladta. Illesse elismerés érte a fáradhatlan rendezőseget s ezzel együtt *Király Béla* h.-bodoni lelkész atyánkiát,

a ki művészi hegedűjátékával emelte az est fényét és sikerét. Különböztetve jegyezzük meg egyúttal azt is, hogy sepsiszentgyörgyi egyházunk is szépen buzgólkodik az egyházi élet fejlesztésén és a hitbuzgóság erősítésén. Az adventi napok idején öt vallásos felolvasóestélyt tartott, melyek mindenike maradandó hatással építette az egybegyűlt lelkeket

Maros-Vásárhely. Az egyház által évente rendezni szokott egyháztársadalmi felolvasó-estélyek mult év december 10-én vették kezdetüket, mikor is *Tóthfalusi József* lelkész A keresztyéni élet szépségéről, *Bedőházi János* egyházmegyei gondnok Jézus Krisztus jelentőségéről tartott felolvasást. *Bedőházi János* felolvasása több estélyre terjed s építő hatása meggyőző, szívet, lelket megkapó volt. Annyira kiemelkedik a hasonló jellegű előadások közül, hogy lapunkban történő közlése után, külön lenyomatban egybefoglalva is közrebocsátjuk. A második, december 17-i, felolvasó estélyen *Biró András* lelkész olvasott fel egy az egyháztársadalmi élet fejlesztését, hathatósan megvilágító tanulmányt s utánna *Jánossy Sámuel* igazgató olvasta fel *Kovács Dezső* kolozsvári tanár, kiváló elbeszélőnek *A jászol* című kedves alkalmi elbeszélését. A harmadik felolvasó estély e hó 7-én volt, a melyen *Balogh Endre* derék ügyvédjelölt atyánkfia olvasott fel *Ideálok* czimen, a melynek tendenciája, hogy az igaz keresztyén élet legszebb eszményképe csak az lehet, hogy méltók legyünk a mi Urunkhoz, Jézus Krisztusunkhoz. Ugyan ekkor *Zakariás József* hegedűjátéka és *Noszkó Emma* kisasszony zongora kísérete, továbbá *Paál Gusztáv* tanárnak az egyháztársadalmi munkáról tartott szabad előadása voltak a főbb pontozatok, a melyekhez szépen illeszkedett Nagy László kántortanító művészi harmonium játéka. Ez estélyek sikerében eddig közreműködtek *Virág Erzsébet*, *Barra Erzsébet* ref. leányiskolai növendékek, *Vásárhelyi János* és *Kövendi János* ref. koll. tanulók. A karácsonyi szent ünnepek alkalmából 38 szegény részesült 2-2 korona segélyben. A lelkészek ünnepi munkája a rendes istentiszteleteken s egyéb teendőikön kívül betegek, kórházi ápoltak, rabok látogatásával telt el mely lelkipásztori munkák között mint egy derült sugár úgy tünt fel az *Állami gyermekmenhelyben* elhelyezett elhagyottak karácsonya ünnepélye, hol ez intézet derék igazgatójának *Dr. Takács Manónak* felkérésére *Tóthfalusi József* lelkész a könyörülő szeretet munkájának áldásairól tartott előadást.

Kegyesség útja

Isten a kormányon.

Egy hajóskapitány kora tavasszal elindult hajójával az Erie-tavon, Buffalóból, sok utassal, mikor még sok volt a jég. Mikor már jót haladtak a kapitány rémülten látja, hogy a jég mindentelől összetör-lődik körülötte s nem látott utat, melyen a haláltól szabadulhattak volna. Összehívta az utasokat és a hajósokat s előadta nekik, hogy a hajónak el kell vesznie, ha csak Isten meg nem menti és imára hívta őket. Mire a fedélzetre visszamentek, a keréknél levő matróz így szólt: „Minden rendben van kapitány, a szél északkeletre fú.“ Mig lent imádkoztak, a szél megfordult és elfujta a jeget az utból. Egy matróz azt kérdezte: vonjon-e fel több vitorlát? „Nem kell,

felelt a kapitány. Ne tégy semmit. Más valaki kormányozza a hajót.“ Óh ti, kiket a bajok és veszélyek mindenfelől körülvettek, tegyétek minden dolgotokat Isten kezébe buzgó könyörgések között. Jóra fordul dolgotok. Más valaki kormányozza a hajót.

A káromkodó figyelmeztetése.

Egy katonatiszt, ki nagyon káromkodós volt, a kornwalli bányába ment le egy bányászsal, a ki jó keresztyén volt, mert az ottani bányászok közül sokan jó keresztyének. A katonatiszt elkáromkodta magát, a mint lefelé szállottak. A mint felfelé jöttek a bányából, a katonatiszt monda: „Ha maguk ilyeu mélyen dolgoznak, milyen mély lehet a pokol feneke?“ A bányász így felelt: „Én nem tudom milyen mély lehet az, de azt tudom, hogyha ennek az emelőnek a kötele most elszakadna, Ön mindjárt ott lenne.“ Itt a keresztyén bányásznak volt alkalma a káromkodót megfigyelmeztetni és az alkalmat emberül felhasználta.

Az arab felelete.

Az arab egy hitetlen francziát vezetett a pusztaságon át s az arab időnként leborult és imádkozott a homokban. A hitetlen francziát boszantotta ez és így szólt egyszer az arabnak: „Honnan tudod, hogy van Isten?“ Az arab vezető így felelt: Honnan tudod, hogy egy ember és egy teve ment el a sátorunk előtt a mult éjjel? Tudom a homokban hagyott nyomokról. — felelt a hitetlen franczia. S azt kérdezed, honnan tudom, hogy van Isten? Nézd a napnyugatot. „Ember munkája-e az?“ Hasonló gondolkodással felismerjük mi is Isten nyomait s buzgón imádjuk őt.

H i r e k.

— **Biblia olvasó kalauz.** 1., II. kor. 1, 3—11.; 2., Máté 21 1—9. 3., Zsolt. 63, 1—9. 4., II. kir. 6, 18—29. 5., I. János 3, 1—6. 6., Csel. 5, 34—42 és 7., Máté. 5, 1—12.

— **Egy istenfélő ember végrendelete.** Egyház kerületünk igazgató-tanácsa közelebbi gyűlésén tárgyalta néhai malomvizi Kendefy Gyula mezőméhesi birtokos végrendeletét, a melyben örökhagyó, Mezőméhes községben az ev. ref. egyház létesítését kívánja és rendel s e célból templom s papi ház telekről gondoskodik. A papi fizetésre 60.000 koronát, az egyházközség céljaira 4 hold földet, templom építésre 20.000 koronát, papilak építésre 12.000 koronát, emlék istentisztelet tartásra 6000 koronát, sirkert fenntartására 10.000 koronát hagyományozott. Ezekon kívül az ugyanezen község két görög vallásu egyházának is 1000—1000 koronát hagyományozott. Az igazgatótanács e nagybecsü és igaz istenfélő kálvinista lelkiültre valló hagyományt örömmel vette tudomásul

s gróf Bethlen Balázs afiát, mint végrendeleti végrehajtót felkérte arra, hogy az ő jól ismert buzgóságával támogassa továbbra is e magasztos célt.

— **Eljegyzés.** Farkas Jenő mezőfelei ifjú lelkész eljegyezte Ravasz Piroskát, Ravasz János marosi esperes kedves leányát. Legyen Isten áldása a kötendő frigyen.

— **Köszönetnyilvánítás.** A tancsi ref. iskolaszék köszönetét nyilvánítja azoknak a jószívü adakozóknak, akik kegyesek voltak az egyház által fentartott iskola szegény gyermekeinek felruházására és karácsonyfájára adakozni. A következők adakoztak: Gr. Teleky Arthur 10 kor., Dénes Gyuláné 3 kor., Agyagási Lajosné, Antal Lajosné, Valter Zsigmond, Kovács Mihály 2—2 korona, Éltető Ödön, Józsa Kálmán, Szücs Andor, Csernátóni Lajos, Nagy Ida 1—1 korona, Ercse András 30 fillér. Begyűlt összesen 26 kor. 30 fill. Ebből 20 gyermek egy-egy ruha darabot kapott, azonkívül mindenik írószert és csemegét.

— **Az erdélyi népfajok birtokaránya.** A Magyar Közgazdasági Társaság felolvasó-ülést tartott, amelyen Barabás Endre kolozsvári állami tanítóképző tanár olvasott fel „Az erdélyi népfajok birtokarányáról“. Az előadó szomorú dolgokat mondott el az erdélyi magyarság helyzetéről. A románság társadalmi és gazdasági szervezése zajtalanul megy végbe. Minden erejüket arra összpontosítják, hogy a románokat műveltekké s gazdagokká tegyék s megteremtsék a román középirtokos osztályt. Számszerű adatokkal igazolja, hogy törekvésük már többé nem ábránd, mert Erdélyben a 100 holdon felüli középirtokosoknak immár 22 százaléka román kézben van, sőt az 1000 k. holdon felüli gazdaságoknak is 7 százaléka. A románság közé ékelt magyarság helyzete ezzel szemben megdőbentő. Erdély 19 járásában szétszort magyar községek egy gazdaságára eső összes terület, szántóföld és marhaállomány átlag jóval kisebb, mint amennyi a környező román községek egy-egy gazdasága. A románságnak egy évtized alatt nagyobb sikerei voltak a magyar fajjal szemben, mint a magyarságnak egy félszázad alatt. Mindenesetre fontoljuk meg az adatok jelentőségét.

— **A háziipar meghonosítása** igen alkalmas és értékes dolognak bizonyult a külföldön, a hol ezzel fölötté fontos és nagy szociális kérdést oldottak meg. Meg kell tehát honosítani nálunk is. Igaz ugyan, hogy a háziipar lendület vételének egy bökkenője volt, tudniillik az elkészített portékákat, cikkekét édes hazánkban nem igen lehetett értékesíteni, vagy pedig annyira leszoritották az árakat a vevők, hogy igazán nem volt érdemes velük foglalkozni. Darányi Ignác ezzel a körülménnyel akként küzdött meg annak idején, hogy többféle kamarához, megyei egyesületekhez kisebb-nagyobb összegeket küldött államsegítségképen, azzal az utasítással, hogy ezen

összegekből tetszés szerint támogathatók azok a mezőgazdasági háziiparosok, kik a télen készitendő tárgyakat értékesíteni nem tudják. Az illetékes tényezők adtak előleget és gondoskodtak az értékesítésről. Egyben a miniszter kívánatosabbnak tartotta az értékesítésre vonatkozólag, hogy a készített tárgyakat a mennyiben a belföldi fogyasztásban nem szükségeltetnék, vagy az árakat lenyomnák, külföldi piaczkon helyezték el. Az értékesítés után befolyó összeg, mint a háziipar föllendítésére szolgáló segítség, továbbra is az illető kezében marad és jövőre is hasonló módon használtatnék föl. Mindebből kiviláglik, hogy a házi iparral lehet valamit, sőt nagyon sokat csinálni. Elsősorban a honi ipar fölötté nagy lendületet vesz a külföldi piaczkon és lassankint megkedvelik olcsóságuk és jóságuk miatt iparczikkeinket. Azután meg száz és száz munkanélküli embernek munkát, kenyeret ad s így más haszontalan, kártékony dolgokra nem adják fejüket; családjaik nem éheznek, telik fűtésre, meleg ételekre s az egészségi viszonyok ezzel tetemesen javulnak és az elhalálozási statisztika nem számol be oly tömeges esetekkel. Ily csapáson kell haladnia ennek az országnak. Hadd legyen a nemzet minden fia önértetes, erős, elhatározásban szilárd és büszke arra, hogy magyar. És ha megvan a népben a nyugalom, a megelegedettség, ha meglesz a mindennapi kenyér, akkor más irányban fog fejlődni Magyarország, abban az irányban, a mely kívánatos és czélszerű. A nép pedig tegye kötelességét és vásároljon hazai iparczikkeket.

Hirek az országból.

— **Békehirek.** Az ország helyzetében a múlt hét-hez képest nem történt semmi változás. Különböző rémhírek is kerültek forgalomba, azt hirdelve, hogy a jelenlegi kormány lemondása után — több miniszter kihagyásával — alakulna újra. E szerint helyét elhagyná Kristófiy belügyminiszter is. E hirlelések azt mondják, hogy a kormányzat abszolutisztikus formát fog ölteni, sőt arról is beszélnek, hogy a képviselőházat február elején feloszlatják. A közelebbi napok jelentősebb mozzanatai azon békehirek, a melyeket br. Fehérváry miniszterelnöknek Öfelségénél a királynál tett bécsi látogatásával hoznak kapcsolatba. Ezek szerint a béke nemsokára létrejöne, még pedig a régi szabadelvű párti kilenczes bizottságnak programja alapján. De erősen hangsúlyozzák azt is, hogy királyunk ennél tovább egyáltalán nem hajlandó menni. Többet nem tud senki az országban a válságos helyzet megoldásáról, legfennebb még annyit tehetünk hozzá, hogy minden igaz magyar ember lelkét eltölti a gond és az aggodalom a bizonytalan jövővel szemben.

Világ krónika.

Oroszország.

Az orosz állapotok nem akarnak javulni.

Oly óriási nagy birodalomban mint Oroszország, ez nem is csoda.

Ha sikerül is elfojtani ma valahol a forradalom tüzét, az holnap, még annál nagyobb erővel tör elé, a nagy birodalom valamelyik más részében. Az elképzelhető legszomorubb karácsonyt érték így az oroszok. Nyomor, inség, halálhörgés, rettenetes sorok mindenfelé. Legnehezebb helyzetük a városi lakosoknak van, hol az élelmi szerek drágasága éhínséget idézett elé. Nehezíti a helyzetet a katonák és legkivált a tengerészek elégedetlensége, a kik az összes kereskedelmi hajókon sztrájkba állottak. Varsóból érkezett hírek pedig a lengyelek forradalmi hangulatáról szólnak. A mint Oláhországon át, Bukarestből értesítenek, az orosz-román határra ismét számos menekült érkezett a kik a zsidó üldözések felujulásáról panaszkodnak.

Franciaország elnök-választása.

Loubetnek, a Francia köztársaság elnökének hivataloskodási ideje ez év februárjában lejár. Az egész ország lázasan készülődik az új elnökválasztásra és a különböző pártok a legnagyobb erőfeszítéssel igyekeznek jelöltjeik részére biztosítani a sikert. Az ujságok, legutóbb Fallières nevét emlegetik, a ki mint a francia szenatus tagja, kiváló szerepet vitt nemzete sorsának intézésében s a kiben a köztársaság legerősebb oszlopát látják.

A német császár és a béke.

Az 1905. évi nyár óta újra feszültebbé vált a viszony a nagy német birodalom és Franciaország között. A mint azóta kiderült, csak egy hajszálon múlt, hogy a háboru a két nemzet között ki nem tört. A külföld II. Vilmos császárt vádolta azzal, hogy ő keresi a harcot, de a német császár épen a napokban jelentette ki, hogy ő a béke hive. „Én nem szeretem a háborut“, — mondta — „mert azt Istennel és néppemmel szemben fennálló kötelességem megsértésének tekintem.“

Angol német barátkozás.

Végre-valahára, talán sikerül a megegyezés e két ellentétes, nagy tengeri hatalom között. A multkor Németország császár hirdette a béke szükségét. Most éppen az angol hadügyminiszter fejezte ki Angolországának a béke iránti hajlandóságát. Bárcsak rájönne már e két protestáns nagy hatalmasság arra, hogy Jézus Krisztus nem a háboruságot hanem a békességet szerezte az embereknek s hogy a népek is csak béke és szeretet által lehetnek boldogok.

„VASÁRNPAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

= AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. =

Szerkesztik : Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja ?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések is elfogad.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalom legújabb termékei állandóan raktáron vannak, ép úgy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egyszerű és pompás diszkötésben, ifjusági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mű legrövidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető.

Papíráru raktáram a legnagyobb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 fircm fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tonta, itató papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható cikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre. Jó és olcsó! ez a jelszó. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés

MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely, Főtér Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

≡ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE ≡
MAROS-VÁSÁRHELY SZÉCHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorsajtóval,
két amerikai gyorsajtóval, lyukasztó
és több segédgéppel, valamint a leg-
modernebb új betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
közöltetnek.